

Warszawa, 25 października 2021 r.

Stanowisko ZPP ws. pakietu Fit for 55

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców nie podważa konieczności dbania o klimat i środowisko naturalne. Podejmowane w tym celu środki powinny mieć jednak zrównoważony charakter, a zatem powinny również uwzględniać aspekty społeczno-gospodarcze.

Uważamy, że przedstawione do konsultacji projekty dokumentów i aktów prawnych tworzących pakiet Fit for 55 stanowią wyraz czysto ideologicznego podejścia do walki ze zmianami klimatu, gdyż przewidziane w nich instrumenty i rozwiązania nie gwarantują osiągnięcia wyznaczonych celów. Natomiast ich namacalnym skutkiem może okazać się zubożenie europejskiego społeczeństwa i obniżenie konkurencyjności gospodarki UE.

W kontekście podejmowanych prac nad kształtowaniem europejskiej polityki klimatycznej należy również uwzględnić obecny stan europejskiego systemu energetycznego, który charakteryzuje się dużą niestabilnością i nadmiernym uzależnieniem od państw trzecich. Niestety, w przedstawionych dokumentach nie dostrzegamy równowagi między dążeniem do zeroemisyjności gospodarki, a zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego całej EU.

Pakiet „Gotowi na 55”¹ (ang. „Fit for 55”) to zestaw wzajemnie powiązanych wniosków, które łącznie mają zapewnić realizację ambitnej polityki klimatycznej Unii Europejskiej. Zaproponowane w pakiecie zmiany obejmują obszary klimatu i energii a także dotyczą sektora paliwowego, elektroenergetyki, przemysłu, transportu, budynków, użytkowania gruntów i leśnictwa, których głównym celem jest 55% redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., względem roku 1990, oraz neutralność klimatyczną do 2050 r.

Zdaniem ZPP, przygotowana strategia zbyt optymistycznie odnosi się do szans, jakie może przynieść zaprojektowana transformacja energetyczna, nie dostrzegając przy tym istotnych ryzyk, jakie występują w związku z przeprowadzaniem tak radykalnych i gwałtownych reform.

Należy zauważyć, że wdrożenie instrumentów zawartych w pakiecie Fit for 55 – z których istotna część ma charakter podatkowy lub paropodatkowy – spowoduje utratę konkurencyjności europejskiej gospodarki, a tym samym powszechne zubożenie mieszkańców UE.

Za przejaw nieodpowiedzialności należy uznać fakt wprowadzania tak znaczących reform, bez uprzedniego przeprowadzenia stosownych analiz makroekonomicznych, które uwzględniałyby wpływ Pakietu Fit for 55 na gospodarkę całej UE i poszczególnych państw członkowskich w okresie do 2030

---

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Gotowi na 55”: osiągnięcie unijnego celu klimatycznego na 2030 r. w drodze do neutralności klimatycznej (COM(2021) 550 final).

roku i później. Przedstawione dokumenty przemilczają również temat szacunkowego wpływu społecznego i gospodarczego, choć oczywistym jest, że wprowadzana strategia przyniesie istotne zmiany ekonomiczne po stronie populacji UE i funkcjonujących na jej terenie przedsiębiorstw.

Europejski system handlu emisjami (ETS EU)² - instrument wykorzystywany do spekulacji negatywnie wpłynie na kolejne sektory gospodarki

EU-ETS zobowiązuje emitentów do pozyskania i umarzenia uprawnień do emisji dwutlenku węgla (ang. EU allowances – EUA). Uprawnienia do emisji zatem są niezbędne instalacjom EUA do tego, by móc prowadzić działalność gospodarczą w swojej branży. Chodzi np. o elektrociepłownię, wykorzystujące paliwa emisyjne.

Bezpłatna pula uprawnień, z której mogą skorzystać wybrane przedsiębiorstwa działające w ramach systemu EUA, nie pokrywa całości rynkowego zapotrzebowania. System dopuszcza zatem dokonywanie wtórnych transakcji, w ramach których instalacje z nadwyżką uprawnień mogą je sprzedawać stronie z niedoborem, gdyż ta z różnych przyczyn nie jest w stanie ograniczyć emisji do niezbędnego minimum.

Specyfika systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ pozwala jednak włączyć się w transakcje inwestorom, którzy tworzą drugą grupę nabywców EUA. Należy zauważyć, że inwestorzy nie potrzebują uprawnień do prowadzenia działalności operacyjnej, a zatem stanowią jeden z wielu produktów dostępnych na europejskich rynkach finansowych. Inwestorzy zainteresowani są zakupem instrumentów wyłącznie w celu osiągnięcia zysku (arbitrażowego, pochodzącego z różnic w cenie między osobnymi rynkami lub spekulacyjnego na różnicach kursowych), bądź ewentualnie w celu zabezpieczenia się przed niekorzystnymi zmianami cen. Tak skonstruowany system handlu emisjami prowadzi do powstawania baniek spekulacyjnych, windując cenę EUA. To z kolei prowadzi do tego, że przedsiębiorstwa emitujące gazy cieplarniane ponoszą coraz wyższe koszty uzyskania uprawnień, zamiast te środki przeznaczyć na realne działania i inwestycje redukujące emisję CO₂.

Kierując się powyżej opisanymi względami, ZPP negatywnie ocenia funkcjonowanie systemu ETS, którego rzeczywisty wpływ na ograniczenie emisji CO₂ pozostaje ograniczony. Dlatego również krytycznie podchodzimy do proponowanych zmian, które mają na celu objęcie tym systemem gospodarki morskiej, transportu drogowego i budynków.

CBAM³ – protekcjonistycznie działania mogą zwrócić się przeciw UE

Wprowadzenie mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM) będzie de facto ustanowieniem dodatkowego cła na import

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii, decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych i rozporządzenie (UE) 2015/757;

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂.

określonych towarów. Tego typu rozwiązanie z pewnością zostanie negatywnie odczytane przez partnerów handlowych UE, którzy w celu „zachowania symetrii” mogą zdecydować się na wprowadzenie odwetowych taryf celnych. Dlatego też naszym zdaniem wprowadzenie tzw. podatku węglowego spowodowałoby m.in. wzrost kosztów rodzimej produkcji, z uwagi na wzrost cen importowanych półproduktów. Z kolei cła, wprowadzone przez inne kraje w ramach rewanżu istotnie osłabiłyby pozycję producentów eksportujących swoje wyroby poza wspólnotę.

Co więcej, przy istotnych negatywnych skutkach gospodarczych, CBAM może przynieść niewielkie korzyści dla klimatu. Komisja Europejska twierdzi, że CBAM przyniesie ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 1 proc. Tymczasem Cambridge Institute for Sustainability w swojej niedawnej analizie oszacował ten odsetek na zaledwie 0,023 proc.⁴

Wnioski

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców dostrzega konieczność działania na rzecz poprawy klimatu i stanu środowiska. Uznajemy jednak, że europejska polityka klimatyczna jest projektowana w sposób nieprzemysłany, gdyż ustalając ambitne cele, nie przewiduje ona efektywnych sposobów na ich osiągnięcie. Instrumenty, które mają pomóc w walce o środowisko są w rzeczywistości przejawem krótkowzroczności. Istnieje prawdopodobieństwo, że przyniosą one szybki i nietrwały skutek, lecz w dłuższej perspektywie okaże się to wyniszczające dla europejskiej gospodarki, a tym samym dla całej wspólnoty UE.

Z tego też powodu, opowiadamy się za stosowaniem rozważnych i rzetelnych środków osiągnięcia niskoemisyjności w Unii Europejskiej. Sprzeciwiamy się wszelkim działaniom, które mogą spowodować utratę konkurencyjności rodzimych przedsiębiorstw, a także powszechne zubożenie gospodarstw domowych. Należy zatem dbać również o to, aby wprowadzane reformy nie generowały ryzyka wzrostu ubóstwa energetycznego oraz mobilnościowego. Naszym zdaniem, UE powinna z jednej strony zapewnić odpowiednie mechanizmy wsparcia oraz sprawiedliwą transformację sektorów górnictwa i energetyki opartej o paliwa kopalne, a z drugiej nie ograniczać możliwości inwestycyjnych m.in. z wykorzystaniem paliw przejściowych, które istotnie pomagają utrzymać bezpieczeństwo energetyczne państw członkowskich.

Zauważamy, że obecna polityka klimatyczna w wysokim stopniu stanowi zbiór kar, ograniczeń i danin. Należy położyć większy nacisk na działania o charakterze pozytywnym, które dadzą emitentom CO₂ impuls inwestycyjny i modernizacyjny. W tym kontekście potrzebne są inicjatywy deregulacyjne i wspierające przedsiębiorczość, które pomogą wrócić Europie do ekonomiczno-gospodarczej elity. Niewątpliwym jest, że z takiej pozycji UE mogłaby podejmować skuteczniejsze środki o charakterze proekologicznym, mając przy tym jednocześnie większy wpływ na kształtowanie polityk klimatycznych w państwach trzecich.

⁴ https://www.cisl.cam.ac.uk/files/cbam_report.pdf